

A RÉGI JÓ PEST

A RENDŐRSÉG RÉGI JELENTÉSEIBEN

A RÉGI KÁRTYABARLANGOK

A főkapitányi jelentés beszámol arról, hogy számos kártyabarlang működik Budapesten. Főként kávéházak szeparatóiban fosztogatják az embereket. Országos vásárok és gyapjувásárok idején igen sok bácskai földbirtokos, szerb dísznókereskedő jött Budapestre és ilyenkor ellepték a fővárost a sipisták. Rengeteg embert fosztottak ki a hamiskártyások. A rendőrség huszonhárom helyen állapította meg, hogy hamiskártyások működnek. Leghírhedtebb volt az Erzsébet-téri kioszk, amelynek bérője akkor egy Reich nevű ember volt, Thaisz Elek volt főkapitány sógora. Az Erzsébet-téri kioszkban Marquis de Villiers francia származású kalandor volt a kártyafőnök. Olyan szemérmetlenül folyt ott a játékosok kifosztása, hogy a rendőrség kénytelen volt beavatkozni. Szétugratták a hamisjátékosokat és a márkát kitasították. Ugyancsak veszedelmes kártyabarlang volt a Múzeum-köruton a Fiumekávéház fölött, ahol később az Otthon Irók és Hírlapírók Köre alakult. Két elzüllött mágnás volt a kártyafőnök és itt is igen sok embert fosztottak ki, amíg a rendőrség erőiesen közbe nem lépett.

A KÖZRENDŐR ÉVI FIZETÉSE — 360 FORINT

Az évben tizenkilenc razzia tartottak. (Másként minden másodikon van.) A razziaikon összesen 323 ember állítottak elő.

A főkapitány fizetésemelést kért a rendőrség számára. Hangsúlyozta, hogy az utcai tüntetések, zavargások miatt a rendőrök sokszor hetekig nem kerülhetnek haza és kicsiny fizetésük miatt arra sem telik, hogy egyenek. A rendőrök fizetése valóban kicsiny volt. Lakbérrel együtt a következő fizetést kapták:

II. osztályú rendőr évi fizetése 360 forint. Ellenőre 650 forint.

Örmesteré 760 forint.

Az 1894. esztendő végén megkezdődtek a szociális mozgalmak, bérharcok és sztrájkok, amelyek a következő esztendőben is folytatódtak.

POLITIKAI TÜNTETÉSEK

1895-ben a nemzetiségi mozgalmak következtében történtek Budapesten izgalmas események. Mangra Vazul magyar országgyűlési képviselő tartott lázító beszédeket, majd Zágrábban a középületekről letépték a magyar lobogót. Ezeknek reakciójaképpen Budapesten óriási diáktüntetések voltak. A diáktüntetések ez esztendőben naponta megismétlődtek. Lepsényi Miklós országgyűlési képviselő Debrecenben a monarchia ellen lázító beszédeket mondott és cikkeket írt. A képviselőház felfüggesztette mentelmi jogát, a bíróság elítélte államfogházra és amikor a képviselő az államfogház kitöltése után a szegedi Csillag-börtönből kiszabadult, a diák-

1895-ben végleg megszüntették a polgári biztosi intézményt és beolvasztották a detektívtestületbe. Életbelépett a detektívszabályzat, amely még ma is érvényben van. Ekkor nevezték ki a detektívtestület élére az első főnököt. A detektív főnök báró Splényi rendőrkapitány lett. Splényi báró, mint emlékeztetés, Blaha Lujza férje volt. A detektív évi fizetését, lakbérrel együtt, 800 forintban állapították meg.

Ebben az esztendőben kezdődött a bűnügyi nyilvántartás. A nyilvántartás azonban csak abból állott, hogy a büntetéseket lefénképezték és a képet albumba helyezték. A kép mellé csupán a testmagasságot jegyezték.

1895-ben hánmircnégy gyilkosság, köztük két rablógyilkosság történt, ötvennégy rablás, 648 lakásnyitás és betörés, 267 lopás.

A RÉGI ANGYALFÖLD

Rengeteg sok baja volt a rendőrségnek ez évben az angyalföldi jasszvilággal. Budapest leghírhedtebb környéke volt, veszedelmes, bicskázó, verekedő, utonálló népség lakta. A rendőrök hosszú ideig tehetetlenek voltak, annál is inkább, mert gyakran előfordult, hogy a rendőröket eltették láb alól. A közvélemény sürgetésére a rendőrség elhatározta, hogy megkezdje a tisztítómunkát. Kondé Antal, Beck István és Bezdek Károly

ság hatalmas tüntetést rendezett mellette. Amikor a képviselő Szegedről Budapestre érkezett, a pályaudvarra felvonultak zászlókkal a diákok. Természetesen sokszereplő tömeg csatlakozott hozzájuk. Óriási tüntetés volt és a rendőrség kardlapozással vetett véget az utcai tüntetésnek. A kardlapozásnak sok sebesültje is volt. Az 1895. év politikai történetéhez tartozik, hogy a második internacionale kimondotta, hogy az egész világ szocialista munkássága ünnepelje meg május elsejét. A szocialista mozgalmak ekkor kezdődtek az egész világon, mindenütt nagy idegességet és nyugtalanságot kelteve. A szocialista pártot a középeurópai államok nem ismerték el legális politikai pártnak. Mindenütt üldözték őket és a szocialista kérdéseket egyszerű rendőri és közbiztonsági kérdéseknek tekintették. 1895. május elsején az egész világon permanenciában volt a rendőrség, hogy a szocialista ünnep zavargásait elfojtsák. Párisban, Londonban, sőt Newyorkban is véres zavargások törték ki. A budapesti rendőrség is talpon volt május elsején. A főkapitány jelentése szerint aznap tizezer munkás vonult fel zárt sorokban a Városligetbe. Budapesten azonban rendzavarás nem történt.

III.

detektívek vállalták a nehéz munkát. Heteken keresztül tartó revolverharc és tüzharc utján leverték az angyalföldi jasszvilágot és nagyjából szétugratták a bűnözők rejtekhelyeit. A három detektív az életveszélyes, nehéz munkáért koronás arany érdemkeresztet kapta.

A főkapitányság központi ügyelete ekkor még csak egy szobából állott. Az ügyelet vezetője egy segédfogalmazó volt, aki mellé két detektív, hat gyalogos és hat lovasrendőrt osztottak be. Ma a központi ügyeleten négy rendőrtisztviselő, négy irnok, egy orvos és megfelelő rendőrlégénység áll készenlétben.

BŰNÜGYEK 1895-BEN

Kiemelkedő büncselekmények voltak 1895-ben, hogy a két Kovács testvér január másodikán a Dunába lökte a nővérüket, akinél háromezer forintnyi örökség volt. József Császár Károly a Teréz-köruton agyonlőtte a legnagyobb budapesti vállalkozó cég, a Haas és Deutsch cég főnökét, Deutsch Károlyt. Egy kocsmáros négy társával egy mesterutcai háztulajdonost kicsalt a Keleti-pályaudvar környékére, ott meggyilkolták és kirabolták. A Leszámitolóbankban ötvenezer forintos sikkasztás történt.

Saly rendőrtanácsos kinyomozta a tizenkét esztendővel azelőtt történt „posztikiszlil”

CSILLÁR • RÁDIÓ GRAMOFON

Rádiócső — Csere.

Eddig nem létezett olcsó árak!

REICH MIKLÓS ^{nál,} VI., Vilmos császár-ut 45

rablás tetteseit, Csombor Imrét és társát. Tizenkét esztendővel azelőtt a főpostáról eltűnt egy postaláda, amelyben többszázezer forint volt. A tetteseket nem tudták kinyomozni. Saly rendőrtanácsos általános csodálkozásra, tizenkét év múlva letartóztatta a gazdag háztulajdonost és kocsmáros, Csombor Imrét, akinek a Viola-utcában volt háza. A házat természetesen a lopott pénzből szerezte.

A RÉGI PEST RENDŐRSÉGE ELFOGJA PAPAKOSZTÁT

Európa egész rendőrsége feligyelt a budapesti rendőrség második nagy sikerére. Budapesten elfogták a Papakosza-bandát. Az európai nagyvárosokban egymásután történtek kasszafurások. A kasszafurók London, Páris, Brüsszel, Berlin bankjainak pénzeszkényelt törték fel boszorkányos ügyességgel és milliókat harácsolnak össze. A rendőrségek csak annyit tudtak megállapítani, hogy a kasszafuróbanda tagjai görögök. A kasszafurás után azonban nyomtalanul eltűntek. Három esztendeig tartották izgalomban egész Európát. 1895-ben rövid egymásután hat nagy kasszafurás történt Budapesten. A rendőrség nagy apparátussal látott a nyomozáshoz, a detektívek éjjel-nappal szaglásztak, kutattak, míg végre sikerült elfogni Papakosza és Afendatisz négytagú kasszafuró bandáját. Az összes európai rendőrségekről detektívek, rendőrtisztviselők érkeztek Budapestre és heteken keresztül vallatták a kasszafurókat, amíg bűnlajstromukat össze tudták állítani. A budapesti rendőrségnek világhírű sikere volt a Papakosza-banda elfogásával, amely azonban majdnem fiaskóval végződött. Papakosza megszökött a börtönből. A vakmerő kasszafuró betegnek tette magát és a rabkórház külön cellájába tették. A rabkórházban akkoriban nem volt olyan nagy fegyelem és óvatosság, mint mostanában. Papakosza az őret elküldte tejért és mire az őr visszatért, akkorra az ágy üres volt, Papakosza eltűnt. A börtönben úgy megijedtek a szökés következményeitől, hogy még jelentést sem mertek tenni, amikor már megérkezett az értesítés, hogy Papakosztát a Váci-köruton elfogták. Egy detektív felismerte az utcán, azonnal elfogta és a szökés után két órával Papakosza erősen megvasalva, ismét a régi cellában volt.